

સંયુક્ત રાષ્ટ્રના અનુસાર³, ભારત આ વર્ષે વિશ્વનો સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતો દેશ બન્યો છે, જે 2018થી નિર્ધારિત જનસાંખ્યિકીય લાભાંશના પ્રવાહને પ્રમાણિત કરે છે. આ વિષય પર આપણી વિચારણામાં એક વિશિષ્ટ પરિવર્તન છે. એકવાર થોમસ મલ્થસની પરંપરામાં વિકાસ પર ખેંચો માનવામાં આવે તે પછી⁴, આપણી મોટી વસ્તીને હવે એક સંપત્તિ અને વિશ્વમાં એક તક તરીકે માનવામાં આવે છે જેમાં ઘણા દેશો વૃદ્ધત્વ અનુભવી રહ્યા છે અને વસ્તીમાં પણ ઘટાડો થઈ રહ્યો છે. તેનાથી વિપરીત, આપણી વસ્તી 28 વર્ષની યુવાન છે. વિશ્વની દરેક છઠ્ઠી કાર્યકારી ઉંમર (15-64 વર્ષ) વ્યક્તિ ભારતીય છે. બચત અને રોકાણને પ્રોત્સાહન આપવાની ક્ષમતા કે જેમાં ભવિષ્યના વિશ્વના આર્થિક પાવરહાઉસ તરીકે ભારતના ઉદભવને નોંધપાત્ર રીતે વધારે છે. વાસ્તવમાં, આ ક્ષણિક વિકાસને 'વિશ્વના ગુરુત્વાકર્ષણ કેન્દ્રને શિફ્ટ કરવું' કહેવામાં આવ્યું છે⁵ કારણ કે તે વૈશ્વિક આદેશમાં ભારતની ભૂમિકામાં વિવિધ પરિવર્તનની શરૂઆત કરી શકે છે. વધુમાં, ભારતની વસ્તી આગામી ચાર દાયકાઓ સુધી વધવાની અપેક્ષા છે, જે 2063 માં 1.7 અબજથી ઓછી ઉંમરે પહોંચે છે. હવે અને 2050 વચ્ચે વિશ્વની કાર્યકારી ઉંમરની વસ્તીના છઠ્ઠાથી વધુ વધારો ભારત દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવશે.

ક્રમાંક	રાજ્ય	રકમ (સીઈઆરસી) વધારવામાં આવશે	સ્વીકૃત રકમ (સીઈઆર)	કટ ઓફ પ્રાઇસ (ક્યુલન્ટ) / યીલ્ડ (%)	મુદત (વર્ષ)
1	આંધ્ર પ્રદેશ	1000	1000	7.45	11
2	બિહાર	2000	2000	7.45	8
3	ગોવા	100	100	7.44	10
4	હરિયાણા	1500	1500	7.44	10
		1000	1000	7.45	12
5	કેરળ	1300	1300	7.40	18
6	રાજસ્થાન	1000	1000	7.44	10
		1000	1000	7.41	16
		500	500	7.40	18
7	તમિલનાડુ	2000	2000	93.44/7.4085	25 નવેમ્બર, 2020 ના રોજ 6.73% તમિલનાડુ એસડીએલ 2040 નો ફરીથી જારી
8	પશ્ચિમ બંગાળ	2000	2000	7.41	16
		2500	2500	7.40	19
	કુલ	15,900	15,900		

આપણને આ જવાબદારી દાન કરવા માટે તૈયાર થવું આવશ્યક છે. કેટલીક રીતે અમે શરૂઆત કરી છે. ભારત ભૌતિક ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને અપગ્રેડ કરી રહ્યું છે - રસ્તાઓ અને હવાઈ મથકો સૌથી દૃશ્યમાન પરિમાણ વિશ્વ કક્ષા સ્તરો માટે સૌથી વધુ છે. અમે ડિજિટલ યુક્તવણી ક્રાંતિના વળાંક પર છીએ. તેમ છતાં, આપણી સૌથી મોટી પડકારો હાલની કાર્યકારી ઉંમરની માત્ર અડધા જ રહે છે તે શ્રમ બળનો ભાગ છે

અજીત પ્રસાદ
ડિરેક્ટર (કમ્યુનિકેશન)

